

Rezultatul acțiunii de control tematic derulat în unitățile sanitare publice și private cu structuri de îngrijiri paliative

1.Introducere

Potrivit definiției Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), îngrijirea paliativă este o abordare care îmbunătățește calitatea vieții pacienților și a familiilor acestora, care se confruntă cu probleme asociate unei boli amenințătoare de viață, prin prevenirea și alinarea suferinței, prin identificarea precoce, evaluarea corectă și tratament adecvat al durerii și al altor probleme de natură fizică, psiho-socială și spirituală.

Îmbunătățirea calității vieții pacienților adulți și copii cu boli cronice progresive sau incurabile (oncologice și non-oncologice) se poate realiza prin asigurarea accesului acestora la îngrijirea paliativă de bază și specializate.

Îngrijirea paliativă de bază este îngrijirea și suportul acordat pacienților și familiilor sau aparținătorilor acestora de către personalul medical din asistența primară, comunitară sau din spitale, având instruire de bază în domeniul îngrijirilor paliative, certificată prin absolvirea unor programe de instruire acreditate de organisme profesionale competente: medicina primară, asistența comunitară, spitale de acuți în care sunt internați ocazional pacienți cu nevoi de îngrijiri paliative.

Îngrijirea paliativă specializată este îngrijirea asigurată de furnizori autorizați pentru acordarea de îngrijiri paliative specializate, prin echipe interdisciplinare formate din personal cu studii aprofundate în domeniul paliativei (medici cu atestat în ÎP, asistenți medicali, asistenți sociali, psihologi, terapeuți, clerici și alt personal competent în de îngrijiri paliative), pentru care îngrijirea paliativă reprezintă activitatea de bază.

Ministerul Sănătății a elaborat primul Program Național de dezvoltare a serviciilor de îngrijiri paliative în unități sanitare , ambulatoriu și la domiciliu și a înființat, în premieră, 8 centre pilot pentru îngrijiri la domiciliu, în cadrul proiectului ”Creșterea capacității instituționale pentru dezvoltarea națională coordonată a îngrijirilor paliative și îngrijirilor la domiciliu (Acronim: PAL-PLAN)”, cod MySMIS/SIPOCA 129439/733, proiect cofinanțat din Fondul Social European, prin Programul Operațional Capacitate Administrativă 2014-2020.

Proiectul s-a derulat în perioada 2020-2023 și a avut un buget de 25 081 502, 15 lei. Partenerii Ministerului Sănătății au fost instituții publice și reprezentanți ai organizațiilor non-guvernamentale, respectiv Casa Națională de Asigurări de Sănătate, Fundația HOSPICE Casa Speranței, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Autoritatea Națională de Management al Calității în Sănătate.

Proiectul ”Creșterea capacității instituționale pentru dezvoltarea națională coordonată a îngrijirilor paliative și îngrijirilor la domiciliu (Acronim: PAL-PLAN)” a avut ca scop îmbunătățirea calității și eficienței serviciilor publice din sistemul sanitar românesc, precum și promovarea integrității publice și a responsabilității în cheltuirea fondurilor publice.

În cadrul proiectului au fost elaborate **Planul Național de dezvoltare graduală a îngrijirilor la domiciliu și Programul Național de dezvoltare a serviciilor de îngrijiri paliative în unități sanitare, ambulatoriu și la domiciliu** care vor asigura accesul pacienților cu boli cronice progresive și incurabile la servicii adecvate de îngrijiri la domiciliu și îngrijiri paliative de bază sau specializate, în funcție de stadiul și evoluția bolii.

În cadrul programelor se urmărește creșterea atât a numărului de servicii medicale precum și a calității acestora acordate în ambulatoriu și la domiciliu de către echipa multidisciplinară.

De asemenea, **au fost instruite peste 800 de cadre medicale și 100 de manageri din spitale publice de la nivel național** pentru acordarea îngrijirilor medicale paliative și la domiciliu, **printre care și specialiști din sănătate din județul Harghita**, în perioada 17-19 iulie, 2023, la Brașov.

Au fost înființate și 8 centre pilot în cadrul cărora se vor asigura pacienților servicii adecvate în acest domeniu.

Cele 8 centre pilot sunt în:

- Spitalul Clinic Județean Mureș– Târgu Mureș;
- Spitalul Municipal Vatra Dornei;
- Spitalul Clinic Obstetrică – Ginecologie “Buna-Vestire” Galați;
- Spitalul Municipal Turda;
- Spitalul Clinic de Urgență „Pius Brînzeu” Timișoara;
- Spitalul Municipal „Prof. Dr. Irinel Popescu” Băilești;
- Spitalul Municipal Curtea de Argeș;
- Spitalul Județean de Urgență Ploiești.

Personalul medical din aceste centre va deservi pacienți cu boli cronice progresive. Acesta deține atestat în paliative iar ceilalți membri ai echipei au beneficiat de instruire specifică în paliative în cadrul proiectului.

2. Starea actuală a serviciilor de îngrijiri paliative acordate în spitale, în județul Harghita

Pe baza adresei nr. 145 din data de 25.01.2024 Ministerului Sănătății/ISS, conform Planului național de acțiune tematică de control, s-a efectuat controlul tematic privind verificarea respectării legislației în vigoare în unitățile sanitare publice și private cu structuri de îngrijiri paliative, în perioada **01.02.2024 – 29.02.2024**.

La data controlului, în județul Harghita funcționează **o singură unitate de îngrijire paliativă**, în cadrul **Centrului de Sănătate din Vlăhița**, care aparține Spitalului Județean de Urgență Miercurea-Ciuc.

La cererea **Spitalului Municipal Toplița**, este eliberat o notificare, pe baza analizei și evaluării proiectului, în baza Ord.MS nr. 1030/2009 pentru proiectul amenajare interioară pentru secția de îngrijiri paliative, cu **8 paturi**.(Notificare nr. 3896/66/E din 02.08.2023, eliberată pe baza asistenței de specialitate de sănătate publică)

Structura funcțională prezentată în documentația depusă (nr. 3896/06.02.2022) corespunde reglementărilor sanitare în vigoare (Ord. MS 917/2006 și Ord. Ms nr. 1338/2007). (Notificarea este o prima etapă în obținerea autorizației, precede și nu înlocuiește autorizația sanitară de funcționare)

Momentan, este în derulare etapa de angajări pentru posturile de: 1 medic, 1 psiholog, 6 asistente, 6 infirmiere, 1 îngrijitoare, dar posturile sunt blocate, se caută soluții.

Centrul de Sănătate din localitatea Vlăhița

Centrul de Sănătate funcționează în baza ASF, eliberată de DSP Harghita, cu structura organizatorică aprobată. Centrul funcționează într-o clădire cu un etaj, cu 27 paturi, din care 15 paturi paliative autorizate aparține de Spitalul Județean de Urgență Miercurea-Ciuc.

În compartimentul de îngrijiri paliative se asigură o stare igienico-sanitară corespunzătoare. Se respectă amplasarea paturilor, fiind asigurat accesul personalului de îngrijire pe ambele părți.

Se asigură dotările minime, specifice în saloane.

Circuitele funcționale sunt revizuite și adaptate permanent. Sunt asigurate spații de lucru pentru asistenți medicali, oficiu, post de supraveghere.

Compartimentul dispune de sursă de oxigen, sunt asigurate 4 butelii concentratoare de oxigen de câte 50 litri. Fiecare salon este dotat cu aspirator de secreții, paturi cu balustradă laterală, sistem de alarmă la pat, saltele anti-escare, scaune cu roțile pentru pacienți cât și pentru aparținători, WC mobil.

Centrul dispune de următoarele spații: o farmacie proprie, un spațiu de socializare pentru pacienți și aparținători, un cabinet de consiliere.

Centrul de sănătate are asigurat spații necesare activităților gospodărești astfel: boxă de curățenie / ploscar, boxă pentru colectarea lenjeriei murdare, depozit ptr. lenjerie curată, vestiar pentru pacienți, sunt asigurate rampe și un lift pentru pacienții cu dificultăți de mobilizare. Personalul are competențe de îngrijiri paliative, au absolvit cursuri de specialitate.

Pacienții sunt îngrijiți sub coordonarea a 3 medici: de specialitate gerontologie, boli interne și medicină de familie.

Există procedură privind controlul și prevenirea infecțiilor asociate actului medical (IAAM) și este respectată. Este întocmit și aprobat planul de supraveghere, prevenire și limitare a infecțiilor asociate asistenței medicale pentru anul 2024.

Este implementat Registrul electronic unic de monitorizare al IAAM la nivelul compartimentului. În unitate efectuarea serviciilor de DDD se realizează de către o firmă specializată, periodic, conform prevederilor.

Există program și proceduri de curățare și dezinfecție, materialele necesare acestor proceduri fiind asigurate în cantități suficiente. Graficele de curățenie și de dezinfecție sunt întocmite și afișate, pentru fiecare încăpere. Există spații special destinate depozitării produselor și ustensilelor folosite în procesul de efectuare a curățeniei și dezinfecției, prevăzute cu lavoar cu apă caldă și rece, ventilație naturală și amenajate cu pardoseală lavabilă. Ustensilele utilizate la efectuarea curățeniei sunt inscripționate.

Dotarea unității cu produse biocide este corespunzătoare și în cantitate suficientă.

În urma controlului efectuat la unitatea medicală nu au fost identificate produse biocide, dispozitive medicale de clasa II a) și b), reactivi, materiale sanitare de unică folosință, medicamente terapeutice cu termen de valabilitate expirat.

Sterilizarea instrumentarului utilizat se realizează la nivelul Sterilizatorului central din Spitalul Județean de Urgență M-Ciuc. Instrumentarul și materialul moale este pregătit în vederea sterilizării într-o încăpere separată. Există spații pentru depozitarea în condiții optime a instrumentarului sterilizat. La nivelul centrului sunt respectate procedurile de marcare și asigurarea trasabilității produselor finite, conform prevederilor Ord. MS 1761/2021, cu menționarea letrică în fișa pacientului, prin atașarea etichetei și a indicatorului chimic integrator.

În cadrul acțiunii tematice de control, nu s-au constatat neconformități.